Protocol ‘Omgaan met pesten’

GBS de Horizon

Ruimte voor groei

1. Zakelijke gegevens

Naam school:
De Horizon
Adres:
Marijkelaan 3
Postcode:
9781 EG Bedum

1.1 Gegevens van de school
Naam:
De Horizon
Naam schoolvereniging
VGPONN

1.2Gegevens van de directeur
Naam:
M. Vogel
Functie:
Directeur
E-mail:
m.vogel@vgponn.nl

Inhoudsopgave:

2. Inleiding pag. 4

3. Begripsomschrijving pag. 4
   3.1 wat is pesten pag. 4
   3.2 vormen van pesten pag. 5
   3.3 verschillende rollen pag. 5

4. Uitgangspunten betreffende pesten op 'GBS de Horizon pag. 5
   4.1 voorwaarden pag. 5
   4.2 schoolregels pag. 6
   4.3 uitwerking pag. 6
   4.4 aanpak pag. 7

5. Consequenties pag. 9

6. Begeleiding pag. 10

7. Advies ouders pag. 11

8. Bijlage
   Fases voor een verhelderend gesprek pag. 13
   met (een) leerling(en)

2. Inleiding

Voor u ligt het protocol 'Omgaan met pesten'. Dit protocol is na overleg vastgesteld door het team en directie van basisschool de Horizon. Ouders zijn geïnformeerd over dit protocol de leerlingen worden via de leerkrachten op de hoogte gebracht van het protocol. Dit protocol beschrijft hoe een pestprobleem op school moet worden aangepakt. Deze informatie/ werkwijze moet bij de directie, leerkrachten, ouders en leerlingen bekend zijn.

Met het opstellen van dit document willen we laten zien dat wij een school willen zijn waar ruimte is voor groei. Een school waar ruimte is voor voldoende mogelijkheden om jezelf te ontwikkelen, waar je zelfstandig keuzes kunt maken. Iedere leerling moet dan ook een veilig plek hebben en zich geborgen voelen. We hebben een aantal schoolregels vastgelegd, waardoor er voor de leerlingen duidelijkheid en structuur ontstaat. Wij stimuleren dat leerlingen zich kunnen uiten en hun gevoelens onder woorden kunnen brengen. Daarnaast willen we met dit document niet alleen duidelijk maken dat pesten schadelijk is voor de ontwikkeling van de leerlingen, maar willen we ook laten zien dat we de leerlingen de waarde van het leven meegeven. Wij geloven dat God van mensen houdt, zoals Hij ze geschapen heeft: met unieke gaven en talenten. Zoals God van ieder mens houdt, zo willen wij op school de liefde laten zien en doorgeven.

3. Begripsomschrijving

3.1 Wat is pesten:

Meestal wordt pesten als volgt omschreven: Langdurig lichamelijk en/of geestelijk geweld door een persoon of een groep tegen een eenling die niet in staat is om zichzelf te verdedigen. Uit deze omschrijving blijkt dat pesten iets ander is dan plagen. Plagen doe je zo nu en dan, op een gelijkwaardige manier. Bij pesten is er meestal sprake van een proces dat langer duurt, en dat daarom dieper ingrijpt in het leven van een kind. Pesten komt meestal voor in een groep; dit hoeft niet alleen een schoolklas te zijn, het kan bijvoorbeeld ook plaatsvinden in een groep kinderen uit de buurt die altijd met elkaar speelt, een zondagsschoolgroep of een knutselclub. Slachtoffers van pesten zijn vaak niet in staat om zichzelf te verdedigen. Ze kunnen zich niet verweren en voelen zich daarom alleen staan. Als slachtoffer voel je je onderdrukt door anderen die meer macht hebben dan jij. Het is te begrijpen dat dit kinderen erg somber maakt.

3.2 Vormen van pesten:

Met woorden;

Lichamelijk;
Door achtervolging;
Door uitsluiting;
Door stelen of vernielen van bezittingen;
Door afpersing;
Cyberpesten.

3.3 Verschillende rollen:
Er zijn bij het pesten altijd drie verschillende groepen aanwezig:

- De leerlingen die pesten.
- De leerlingen die gepest worden.
- De leerlingen die niet betrokken zijn bij het pesten. Deze leerlingen stimuleren het pesten niet, maar komen ook niet op voor de gepeste leerling. Deze groep is juist in staat om de pestende leerling te stoppen.

Bij bovengenoemde rollen, kan de naam van een volwassene niet ontbreken, aangezien de volwassene degene is die moet signaleren, die de verhoudingen binnen de groep kan observeren, die gedrag van leerlingen kan corrigeren en die samen met de leerlingen oplossingen moet bedenken. Ook is de volwassene degene die duidelijke grenzen moet trekken.

In dit pestprotocol willen we alle rollen betrekken bij het oplossen van het pestprobleem.

4. Uitgangspunten betreffende pesten op 'GBS de Horizon

4.1 Voorwaarden
Om pesten effectief aan te pakken, moet aan de volgende 6 voorwaarden worden voldaan:

1. Pesten moet als een probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen. Onder betrokken partijen verstaan wij: de leerkracht, de IB'er, de ouders en de leerlingen.
2. De school moet te allen tijde het pestprobleem proberen te voorkomen. Een preventieve aanpak bestaat onder meer uit de behandeling van het onderwerp met de leerlingen. Binnen de groep worden elk jaar de omgangsregels opgesteld en vastgelegd. De eerste zes weken van het schooljaar besteden we hier dagelijks aandacht aan. Daarnaasr zijn er wekelijks lessen gericht op het omgaan met elkaar; het SEL (Sociaal Emotioneel Leren). We gebruiken hiervoor de methode KWINK.

3. Als pesten desondanks toch optreedt, moeten leerkrachten dat kunnen signaleren;
4. De leerkracht moet duidelijk stelling nemen tegen het pesten.
5. Wanneer pesten, ondanks alle inspanningen, toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak.
6. Weigert een school of een leerkracht het probleem aan te pakken, gebeurt dit op onjuiste wijze of heeft de aanpak geen resultaat, dan is inschakeling van een contactpersoon nodig. Deze dient, op verzoek van de ouder(s) van het gepeste kind, een klacht in bij de klachtencommissie. Deze onderzoekt het probleem en het bevoegd gezag adviseert over de te nemen maatregel.

4.2 Schoolregels

1. De school is van binnen een wandelgebied, en buiten hoeft dat lekker niet.
2. In de hal ben ik stil, omdat ik niemand storen wil.
3. Jassen en tassen ophangen zoals het hoort, dan is er niemand die zich er aan stoort.
4. Wij laten merken, dat we overal rustig kunnen werken.
5. We zullen goed voor spullen zorgen, dan zijn ze weer te gebruiken morgen.
6. We gebruiken nette taal, en dat doen we allemaal.
7. Pesten en ruzie maken is niet fijn, we willen allemaal vriendjes zijn.
8. Ik houd mijn mond als er niets aardigs uitkomt.
9. Er is er maar 1 die praat, zodat het luisteren beter gaat.
10. Eerst even vragen als je wat gaat lenen, dan kan je het pas meenemen.

Pleinregels

Ik loop met mijn fiets over het plein en zet hem netjes in het fietsenrek/hok.
Ik speel niet in de fietsenhokken.
Ik neem geen skeelers, steppen, skateboards, eenwielers e.d. mee naar school.

4.3 Uitwerking

Pesten voorkomen:

Elke leerkracht draagt er zorg voor dat in de periode tot aan de herfstvakantie veel aandacht besteed wordt aan regels voor de omgang met elkaar, vanuit het besef dat we als leerkrachten een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan een positieve groepsvorming. Elke leerkracht is consequent als het gaat om de uitvoering van deze regels.

De leerkracht werkt aan de volgende zaken:

- Geef altijd het goede voorbeeldgedrag.

- Observeer en versterk sociaal gedrag.
- Laat alle kinderen op de hoogte zijn van de schoolregels.
- Laat het onderwerp 'pesten' jaarlijks aan bod komen.
- Wees waakzaam bij ruzies en help door ruzies duidelijk op te lossen.
- Bied na de herfstvakantie één keer per week een les gericht op sociale vaardigheden, zodat je pesten kunt voorkomen. Sluit voor zover dit kan aan bij de gesignaleerde problemen.
- Op twee momenten in het jaar wordt ZIEN! (digitale vragenlijsten met betrekking tot de sociaal-emotionele ontwikkeling van leerlingen) afgenomen, voor de herfstvakantie en voor de voorjaarsvakantie. De resultaten worden met de IB-er besproken. Afhankelijk van de uitkomsten kan besloten worden om een sociogram af te nemen van een groep.
- Maak bij de leerlingen kenbaar dat het inschakelen van de leerkracht niet opgevat mag worden als klikken.

De kinderen werken aan de volgende zaken:
- Als iemand van pesten op de hoogte is, heb je de verantwoordelijkheid om dit te melden bij de leerkracht.
- Samen zijn we verantwoordelijk voor de sfeer in de groep.

De ouders werken aan de volgende zaken:
- Neem de problemen waarmee de leerkracht komt serieus.
- Probeer achter de oorzaak te komen.
- Praat met uw kind over de schade die pesten aanricht.
- Houd het gedrag en de activiteit van uw kind langere tijd in de gaten.
- Denk bij extreem pestgedrag over professionele hulp na (bijv. CJG).
- Houd een open communicatie met de leerkracht over het verloop.

De school werkt aan de volgende zaken:
- Licht de ouders op de eerste ouderavond van het schooljaar in over de regels in de groep en in de school.
- Overleg met de ouders, wanneer er problemen van pesten zijn.

4.4 Aanpak

Pestgedrag is gesignaleerd, is aangekaart door een leerling, of is gemeld door een ouder.

Stap 1: De leerkracht maakt een afspraak met de leerlingen om de situatie op geschikt moment te bespreken.

Stap 2: De leerkracht brengt beide partijen bij elkaar voor een verhelderend gesprek (zie bijlage)en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen. Er wordt geprobeerd om aan te sluiten bij de regels die binnen de groep zijn afgesproken. Als dit niet kan, worden nieuwe regels afgesproken. Mochten de pesterijen toch terugkomen, door dezelfde leerlingen, dan volgen er sancties (zie consequenties).

Stap 3: De ouders worden erbij betrokken, in die zin dat ze in kennis worden gesteld van de geconstateerde pestsituatie.

Stap 4: De leerkracht meldt de geconstateerde pestsituatie aan het team.

Stap 5: Met name als er een pestsituatie geconstateerd is, bevraagt de leerkracht zichzelf over zijn of haar eigen functioneren. Hoe is de eigen houding naar de klas en eventueel specifiek naar bepaalde leerlingen toe? Hoeveel ruimte en verantwoordelijkheid krijgen de leerlingen zelf? Hoe veilig zijn de leerlingen in de klas? Waar nodig, brengt de leerkracht wijzigingen aan in zijn of haar functioneren.

Stap 6: Wanneer het gedrag van een leerling, slachtoffer of pester, vooral lijkt voort te komen uit een gebrek aan weerbaarheid, inlevingsvermogen en sociale vaardigheden, kan met de ouders gesproken worden over een eventuele sociale vaardigheidstraining.

Stap 7: Als zich voortdurend escalaties voordoen op het plein wordt er extra pleinwacht ingezet.

Stap 8: Er wordt regelmatig contact gehouden met de betreffende leerlingen, de groep en de ouders om te horen of de genomen maatregelen succes hebben en blijven hebben of dat er andere stappen nodig zijn.

5. Consequenties

Wanneer pestgedrag door blijft gaan en de leerlingen die pesten geen verandering in gedrag vertonen, moeten er verdere stappen worden ondernomen. De stappen staan beschreven in 5 fases.

De 5 fases

Fase 1:

- Een of meerdere pauzes binnen blijven.
- Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn.
- Een schriftelijke opdracht, zoals een stelopdracht over de toedracht en zijn/ haar rol in het pestprobleem.
- Door gesprek: bewustwording voor wat hij met het gepeste kind uithaalt.
- Afspraken maken met de pester over gedragsveranderingen. De naleving van deze afspraken komen aan het einde van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.
- Een gesprek met de ouders naar aanleiding van drie notities in Parnassys, onder spontane signalering.
- Een (tweede) evaluatiegesprek met ouders naar aanleiding van de gemaakte afspraken uit het vorige gesprek.

Fase 2:

- Een gesprek met de ouders, als voorgaande acties en eerdere gesprekken met ouders op niets uitlopen zijn. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een einde aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in Parnassys en de school heeft al het mogelijke gedaan om een einde te maken aan het pestprobleem.
- De IB'er en/of locatie directeur is bij het gesprek aanwezig.

Fase 3:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals de Schoolbegeleidingsdienst, de schoolarts van de GGD of schoolmaatschappelijk werk (CJG).
- De IB'er blijft betrokken en coördineert.

Fase 4:

- Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school.
- De directie wordt ingeschakeld en coördineert.

Fase 5:

- In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden;
- De directie initieert, zie hiervoor protocol schorsing en verwijdering.

6. <u>Begeleiding</u>

De begeleiding geven we via een driesporenbeleid t.a.v. de leerlingen:

- Begeleiding van de gepeste leerling.
- Begeleiding van de pester.
- Begeleiding van de andere kinderen van de groep.

Begeleiding van de gepeste leerling:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten.
- Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- De gepeste leerling in laten zien waarom een leerling pest.
- Nagaan welke oplossing de leerling zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling.
- De gepeste leerling niet over beschermen. Hiermee plaats je de gepeste leerling juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.
- In overleg, met ouders en de IB'er, hulp inschakelen, zoals sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; schoolbegeleidingsdienst.

Begeleiding van de pester:

- Praten; zoeken naar de reden van de ruzie/ het pesten.
- Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Straffen als de leerling pest/ belonen als de leerling zich aan de regels houdt.
- De leerling leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, en andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school: elkaar informeren en overleggen.
- Inleven in de leerling; wat is de oorzaak van het pesten? (bijv. problematische thuissituatie; buiten gesloten voelen; jaloezie; verveling;

baas willen zijn (macht); voortdurend de competitie aan gaan; in een niet passende rol worden gedrukt).

- In overleg met de ouders en de IB'er hulp inschakelen; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdgezondheidszorg; huisarts; schoolbegeleidingsdienst.

Begeleiding van de andere leerlingen in de klas

- De leerlingen middels gesprekken bewust maken van de invloed die ze (kunnen) hebben ten aanzien van het voortbestaan of het stoppen van het pestgedrag.
- De leerlingen stimuleren om voor zichzelf op te komen.
- De leerlingen stimuleren om voor een ander op te komen.
- De sterke kanten van de gepeste leerling benadrukken.
- Het samenspelen en samenwerken met de gepeste leerling stimuleren, bijvoorbeeld door een buitenspeelplan te maken voor de pauze(wie speelt met wie, wat en waar).
- Leerlingen aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor het behoud van een goede sfeer in de groep.
- Herhalen van de school- en groepsregels
- Benadrukken dat mensen verschillend mogen zijn.

Van groot belang bij bovengenoemde aanpak is het informeren en erbij betrekken van de ouders van de pester en de gepeste.
Indien nodig dan wordt er een groepsavond georganiseerd. Dit gebeurt alleen als het probleem breder in de groep ligt en dus niet bij een 1 op 1 situatie.

7. Advies ouders

De ouders van de gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten niet op school gebeurt, maar op straat, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten kom.

Ouders van de pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld
- Leer uw kind voor anderen op te komen
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen

8. Bijlage

Fases voor een verhelderend gesprek met (een) leerling(en):

De ik-boodschap

De leerkracht geeft door middel van een heel duidelijke ik-boodschap te kennen, dat er inde klas een probleem is dat hij niet alleen kan oplossen, maar dat wel opgelost moet worden. Daarbij noemt hij heel duidelijk de probleemsituatie en vraagt de leerlingen oplossingen te geven. Hij benadrukt daarbij dat het probleem opgelost moet worden.

Het verzamelen van oplossingen

De leerlingen moeten allerlei oplossingen geven voor aanpak. Soms komen er geen ideeën, omdat de leerlingen niet durven of zo'n aanpak niet gewend zijn. Maar als de leerkracht hen laat merken dat het hem ernst is door hen wat meer tijd te geven oplossingen aan te dragen, zullen ze in die periode de zondebok wat meer met rust laten. In deze fase mag er nog niet gereageerd worden op de oplossingen. Na verloop van tijd komt er een aantal oplossingen, meestal van de leerlingen uit de zwijgende middengroep.

Het evalueren van oplossingen

Alle oplossingen die nadelig zijn voor de zondebok en ook voor de pester worden geschrapt. Op die manier geeft de leerkracht aan dat hij geen partij kiest, maar aan alle leerlingen veiligheid wil bieden.

Het concretiseren van de oplossingen

Voor iedereen moet duidelijk zijn hoe de geselecteerde oplossingen uitgevoerd gaan worden. Het is daarbij aan te bevelen om ze op papier te zetten en daarna weer met de klas te bespreken.

Het evalueren van de oplossingen

De oplossingen moeten met regelmaat geëvalueerd worden. De leerkracht geeft aan dat de evaluatie een vast onderdeel gaat worden van de klassengesprekken. Wanneer er weer signalen komen van pesten dan moet de leerkracht weer teruggaan naar stap 1, maar ook als hij niets hoort, moet hij regelmatig evalueren. Het is van belang om het evalueren dan niet te laten verwateren. In dat geval is het belangrijk om complimenten te geven omdat het zo goed gaat. De leerkracht moet in deze fase de leerlingen duidelijk maken dat het aangeven van pesterijen niet onder klikken valt. Het aangeven van pesterijen is hetzelfde als het helpen van de zondebok.